irannewspaper.ir

شنبه ۲ آبان ۱۴۰۵ • سال سی‌و دوم • شماره ۹۱۵۶
• اذان ظهر ۱۱/۴۹ • اذان مغرب ۱۷/۳۶ • نیمه شب شرعی ۲۳/۰۷ • اذان صبح فردا ۰۴/۵۵ • طلوع آفتاب فردا ۰۶/۲۰

«ایران» را در صفحه‌های مجازی دنبال کنید

ایران

• صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
• مدیر مسئول: صادق حسین جابری انصاری
• سردبیر: هادی خسروشاهین

مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران
• رئیس هیأت مدیره: صادق حسین جابری انصاری
• مدیرعامل: علی متقیان
• تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ • نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ • ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵ • امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
• پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی • صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵
• نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸ • توزیع: نشر گستر امروز • چاپ: چاپخانه ایران و مؤسسه جام جم
• سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
• پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ • انتشارات مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران: ۸۸۵۰۴۱۱۳

سخن روز

حضرت فاطمه زهرا(س):

همیشه در خدمت مادرت باش، چون بهشت زیر پای مادران است و سعادت در نیکی به مادر و جلب رضایت اوست.

کنزل‌العمّال: ج ۱۶، ص ۴۶۲، ح ۴۵۴۴۳

نقل قول

روستاها را باید دید، شناخت و روایت کرد

بخش قابل توجهی از میراث فرهنگی ملموس و ناملموس ایران در روستاها شکل گرفته است و اگر می‌خواهیم میراث فرهنگی خود را به‌درستی بشناسیم، باید به روستا بازگردیم. توسعه کتابخانه‌های روستایی و سیار، راه‌اندازی سینماهای سیار و تقویت خدمات فرهنگی در روستاها از جمله برنامه‌هایی است که در این مسیر دنبال می‌شود. برگزاری جشنواره‌های فرهنگی با محوریت روستاها نیز در دستور کار قرار دارد. حاشیه‌رفتن روستا، حاشیه‌رفتن ایران است و نمی‌توان از هویت ایرانی سخن گفت اما از روستاها و ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی آنها غافل ماند. انتظار می‌رود اصحاب فرهنگ و هنر با نگاهی تازه به روستا بنگرند و زوایای کمتر دیده‌شده زندگی روستایی را کشف و روایت کنند.

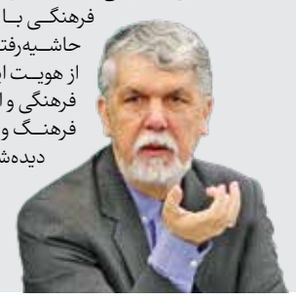

صحبت‌های سیدعباس صالحی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در اختتامیه جشنواره فیلم کوتاه و عکس روستا و عشایر «هزار و یک روایت»

«رضا بهبودی» با «گزارش لیر» روی صحنه می‌رود

رضا بهبودی در نقش «ادموند» با گروه بازیگران اجرای «گزارش لیر» به کارگردانی میلاد نیک آبادی همراه شد. رضا بهبودی از اعضای اولیه گروه تئاتر «لیو» است که سال‌ها حضور روی صحنه و تدریس بازیگری را تجربه کرده است. او فعالیت جدی تئاتری خود را در دهه ۷۰ با حضور در جشنواره تئاتر دانشگاهی (۱۳۷۳) آغاز کرد و سال ۱۳۷۶ در نمایش «بینوایان» به کارگردانی بهروز غریب‌پور به صحنه رفت. در خلاصه این نمایش آمده: داستان «شاه لیر» نوشته ویلیام شکسپیر به روایت دیگر. /برنا

«جواد عزتی» در یک کمدی اکشن

همزمان با نزدیک شدن به آغاز اکران عمومی کمدی «بورسیه» که با کارگردانی برزو نیک‌نژاد و تهیه‌کنندگی کامران حجازی ساخته شده است، پوستر رسمی این فیلم با طراحی محمد تقی‌پور منتشر شد. «بورسیه» ترکیبی از چهره‌های سینمای ایران را در یک کمدی اکشن گرد هم آورده است. جواد عزتی و امیر جعفری که پیش از این در کمدی‌های «زاپاس» و «اکسیدان» هم‌بازی بودند، بار دیگر در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند. /ایسنا

«رویا نونهالی» با «روشنایی شب» میهمان خانه‌ها می‌شود

نخستین تیزر فصل دوم سریال «روشنایی شب» رونمایی شد. فصل اول «روشنایی شب» روایت یک گروه عملیاتی به مدیریت «سبحان» بود که در پی مقابله با پرونده‌های جاسوسی و خرابکارانه، به شبکه‌ای به سرکردگی «راموس» رسیدند؛ مسیری که در فصل دوم با پرونده‌ها و مأموریت‌های تازه ادامه پیدا می‌کند. رویا نونهالی، پرویز فلاحی‌پور، خاطره اسدی، محسن غفاری، علیرام نورایی، ایرج نوذری، مجید مشیری و علی جلالی بازیگران فصل دوم این مجموعه هستند. /ایرنا

اختتامیه چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران و بیست‌ویکمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ـ مبارک، فراتر از پایان دو رویداد هنری، فرصتی برای بازخوانی ظرفیت‌های هنر در روایت تجربه‌های انسانی و اجتماعی بود

اختتامیه دو جشنواره هنری با تأکید بر حمایت از نسل جوان

سینمای کوتاه و تئاتر عروسکی در مسیر امید و تداوم

گزارش

گروه فرهنگی

اختتامیه چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران و بیست‌ویکمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ـ مبارک، شامگاه پنجشنبه ۳۰ مهرماه ۱۴۰۵، فراتر از پایان دو رویداد هنری، فرصتی برای بازخوانی ظرفیت‌های هنر در روایت تجربه‌های انسانی و اجتماعی بود؛ دو جشنواره‌ای که در کنار معرفی آثار و تجلیل از هنرمندان، بر ضرورت حمایت از نسل جوان، تقویت تولید مستقل، گسترش فرصت‌های نمایش و پیوند هنر با زندگی جامعه تأکید کردند و نشان دادند آینده هنرهای نمایشی و تصویری ایران، بیش از هر چیز، به عبور از شور مقطعی جشنواره‌ها و تبدیل حمایت‌های فرهنگی به امکان‌های پایدار برای تولید و عرضه آثار وابسته است.

جشنواره فیلم کوتاه تهران؛ میان امید به آینده و دشواری‌های تولید

اختتامیه چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران، شامگاه پنجشنبه ۳۰ مهرماه ۱۴۰۵ در برج میلاد، فراتر از مراسم معرفی برگزیدگان، فرصتی برای بازتاب وضعیت سینمای کوتاه ایران بود؛ سینمایی که میان امید به نسل جوان، دغدغه‌های اجتماعی و دشواری‌های تولید مستقل، همچنان در جست‌وجوی جایگاهی پایدار است.

سینمای کوتاه؛ روایت جامعه و ضرورت حمایت

سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در پیامی به جشنواره، سینمای کوتاه را دریچه‌ای برای شناخت جامعه و شکل‌گیری روایت‌های متنوع دانست. او با اشاره به شعار «اندیشه ایرانی؛ روایت جهانی»، بر ظرفیت این سینما برای حفظ هویت فرهنگی ایران و گفت‌وگو با جهان تأکید کرد. رائد فریدزاده، رئیس سازمان سینمایی، نیز در پیام تصویری خود از توانایی سینما برای ایجاد امید و تقویت همدلی سخن گفت.

با این حال، تحقق چنین ظرفیت‌هایی به فراهم‌بودن امکانات تولید و نمایش وابسته است. سینمای کوتاه با وجود هزینه کمتر و امکان تجربه‌گرایی، همچنان با مشکلات اقتصادی و محدودیت‌های مختلف روبه‌روست؛ مسائلی که ورود استعدادهای تازه و تداوم فعالیت فیلمسازان مستقل را دشوار می‌کند.

این چالش در سخنان امیرسجاد حسینی، برنده جایزه بهترین فیلم از نگاه ملی برای «میناب منفی بیست»، آشکار شد. او از دشواری تأمین هزینه‌های تولید و رفت‌وآمد گروه فیلمسازی گفت و بر مستقل‌بودن اثرش تأکید کرد. انتقاد او از دیده‌نشدن فیلم در بخش اصلی جشنواره نیز بار دیگر ضرورت شفافیت معیارهای انتخاب و فراهم‌کردن فرصت برابر برای عرضه آثار را مطرح کرد؛ هرچند این اعتراض به‌تنهایی اثبات‌کننده تبعیض در روند داوری نیست.

نسل جوان از آموزش تا امکان تولید و نمایش

بهروز شعیبی، مدیرعامل انجمن سینمای جوانان ایران، فیلمسازان را محور اصلی جشنواره دانست و بر ضرورت ادامه فیلمسازی پس از پایان این رویداد تأکید کرد. این نگاه زمانی محقق می‌شود که جشنواره به بخشی از چرخه مستمر آموزش، تولید، نمایش و ارتباط حرفه‌ای تبدیل شود.

جعفر صانعی‌مقدم نیز در مراسم بزرگداشت خود، آموزش، تولید و نمایش را سه رکن توسعه سینمای کوتاه معرفی کرد. تأکید او بر گسترش دفاتر انجمن، فروش آثار به تلویزیون و نمایش عمومی فیلم‌ها نشان می‌دهد کشف استعدادها بدون ایجاد فرصت برای ساخت آثار بعدی و ورود به بازارهای داخلی و بین‌المللی کافی نیست.

جوایز بازتاب تنوع و مسئولیت آینده

در بخش سینمای ایران، «گوره» ساخته مرجان اشرفی‌زاده جوایز بهترین کارگردانی و بهترین فیلم را دریافت کرد. «آسیب‌دیدگی» در بخش‌هایی مانند تدوین و فیلمنامه مورد توجه قرار گرفت و «آدم» نیز در حوزه‌هایی از جمله صدا، فیلمبرداری و جایزه تماشاگران موفق بود. در بخش بین‌الملل، جایزه بزرگ جشنواره به «مزامیر اندوه» ساخته یوسف کارگر رسید؛ اثری که با تمرکز بر روابط خانوادگی و آسیب‌پذیری انسان، بر ظرفیت سینما برای ایجاد همدلی فراتر از مرزها تأکید داشت. در نهایت، اهمیت این دوره تنها به جوایز و مراسم اختتامیه محدود نمی‌شود. آینده سینمای کوتاه به پیوند مؤثر آموزش، تولید و نمایش وابسته است. اعتماد به فیلمسازان جوان زمانی معنا پیدا می‌کند که از تشویق روی صحنه فراتر برود و در حمایت واقعی از تولید مستقل، توزیع عادلانه امکانات و فراهم‌کردن فرصت دیده‌شدن آثار تجلی یابد.

تئاتر عروسکی از خیال و امید تا مسئولیت اجتماعی

اختتامیه بیست‌ویکمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ـ مبارک، عصر ۳۰ مهر در مجموعه تئاتر شهر برگزار شد.

عروسک زبانی برای روایت رنج و امید

مهدی شفیعی، معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در سخنان خود نمایش عروسکی را هنر جان‌بخشیدن به اشیا و در معنایی گسترده‌تر، جان‌بخشیدن به خیال و امید توصیف کرد. این نگاه، ظرفیت عروسک را از محدوده سرگرمی کودکان فراتر می‌برد و آن را به ابزاری برای بیان تجربه‌های انسانی و اجتماعی تبدیل می‌کند. نمایش عروسکی با ایجاد فاصله میان اجراگر و شخصیت نمایشی، امکان پرداختن به موضوعاتی چون فقدان، خشونت و آسیب‌های واردشده به کودکان را فراهم می‌کند. با این حال، اثرگذاری چنین آثاری به کیفیت اجرا، پرهیز از ساده‌سازی رنج و رعایت حرمت تجربه‌های انسانی وابسته است. گرامیداشت یاد دانش‌آموزان مدرسه «شجره طیبه» میناب، از بخش‌های معنادار مراسم بود. خوانش متنی از سوی مونا فرجاد، نمایش کلیپی مرتبط با این واقعه و اجرای بخش «خیالنامه میناب»، پیوند هنر با حافظه جمعی را برجسته کرد.

ضرورت عبور از جشنواره و استمرار اجراها

یکی از محورهای مهم سخنان شفیعی معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضرورت حضور نمایش عروسکی در زندگی روزمره مردم، فراتر از روزهای برگزاری جشنواره بود. او به ساخت سه سالن تخصصی نمایش عروسکی از سوی حوزه هنری و اختصاص بخشی از ظرفیت تئاتر هامون به این حوزه اشاره کرد. این موضوع، چالشی ساختاری را پیش روی تئاتر عروسکی قرار می‌دهد. جشنواره‌ها امکان معرفی آثار و ارتباط هنرمندان را فراهم می‌کنند، اما توسعه پایدار این هنر به سالن‌های تخصصی، حمایت مالی، تبلیغات مناسب و برنامه‌ریزی برای اجراهای عمومی نیاز دارد. همچنین، محدودکردن نمایش عروسکی به کودکان و نوجوانان، بخشی از ظرفیت‌های هنری آن را نادیده می‌گیرد. این گونه نمایشی می‌تواند با پرداختن به مسائل اجتماعی، روابط انسانی و تجربه‌های پیچیده زندگی، مخاطبان بزرگسال را نیز جذب کند. گسترش اجراهای عمومی و افزایش دسترسی گروه‌های مختلف مخاطبان، از الزامات تحقق این هدف است.

میراث پیشکسوتان و مسئولیت نسل آینده

تجلیل از هما جدی‌کار و عادل بزدوده، دو چهره فعال عرصه تئاتر عروسکی، فرصتی برای قدردانی از تجربه حرفه‌ای و یادآوری اهمیت انتقال دانش و مهارت میان نسل‌ها بود. حفظ این میراث زمانی تحقق می‌یابد که بزرگداشت پیشکسوتان به آموزش، مستندسازی و حمایت از هنرمندان جوان منجر شود. در همین چارچوب، بازفعال‌سازی جشنواره دانشجویی نمایش عروسکی می‌تواند به کشف استعدادهای تازه و پیوند آموزش با تولید حرفه‌ای کمک کند. در مجموع، بیست‌ویکمین جشنواره تهران ـ مبارک سه مسأله اساسی را برجسته کرد: مسئولیت اجتماعی هنر، استمرار اجراها خارج از فضای جشنواره و انتقال تجربه به نسل آینده.

با توجه به غیررقابتی‌بودن این دوره و اختصاص مدالیوم به گروه‌های شرکت‌کننده، تأکید مراسم بر قدردانی از مشارکت هنرمندان و تقویت پیوندهای حرفه‌ای بود. با این حال، آینده تئاتر عروسکی به تداوم حمایت‌ها و تبدیل وعده‌ها به برنامه‌های اجرایی وابسته است؛ مسیری که می‌تواند خیال و امید را از صحنه جشنواره به بخشی پایدار از تجربه فرهنگی جامعه تبدیل کند.

یادداشت

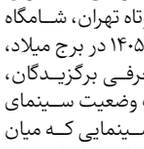

زهرا اردکانی‌فرد

تحلیلگر رسانه و مدرس دانشگاه

نگاهی به بازنمایی زنان در جشنواره فیلم کوتاه تهران

روایت رنج‌ها و غیبت کنشگری

اگر جشنواره فیلم فجر را جشنواره فیلمسازان دهه شصتی به قبل بدانیم، جشنواره فیلم کوتاه تهران، جشنواره فیلمسازان دهه ۸۰ و ۷۰ است. از این جهت این جشنواره می‌تواند بازتاب جهان ذهنی این نسل از هنرمندان ایرانی و تا حدی بازتاب کلی دغدغه‌های نسل جوان‌تر باشد. در یک نگاه تحلیلی به محتوا، مضامین و موضوعاتی که در فیلم‌های این جشنواره به نمایش در آمد، می‌توان چند موضوع را پررنگ‌تر از سایر موضوعات دید؛ جنگ، زنان، مهاجرت، خشونت.

از میان این موضوعات زنان سهم بزرگی از فیلم‌ها را به خود اختصاص داده بودند یعنی بخش قابل توجهی از فیلم‌ها یا قهرمان زن دارند یا به مسأله‌ای از مسائل حوزه زنان می‌پردازند. در این حوزه دو فیلم شاخص وجود دارد که از حیث مطالعات زنان در سینما مهم هستند؛ فیلم «آدم» و «شب هول».

در فیلم آدم با روایتی از سه نسل زنان ایرانی که جوانی خود را در دهه‌های ۳۰، ۶۰ و ۹۰ می‌گذرانند، مواجهیم. این فیلم موفق می‌شود مسائل و مشکلاتی که هر یک از این نسل‌ها با آن مواجه‌اند و حال و هوای هر کدام را ترسیم کند؛ زن در دهه ۳۰ و اراده کمی که بر زندگی‌اش دارد، زن در دهه ۶۰ و جنگ و از دست دادن همسر، و زن در ۹۰، بلاتکلیفی، مهاجرت و رابطه بی‌نتیجه. فیلم «آدم» نگاهی انتقادی نسبت به وضعیت زنان همه نسل‌ها در ایران دارد و همه آنها را ناراحت، غمگین و از دست رفته می‌بیند. جبر شرایط بر هر سه نسل غلبه دارد و آنها تلاشی فعالانه برای تغییر وضعیت خود انجام نمی‌دهند، حتی زن نسل جوان‌تر که تصمیم به مهاجرت می‌گیرد نیز این کار را با رضایت، هدفمند و امیدوارانه انجام نمی‌دهد.

در «آدم» زنان همگی در رنج و جبراند. فیلم فاعلیت و تلاش‌های زنان ایرانی برای بهبود شرایط و به دست گرفتن کنترل زندگی را نادیده گرفته‌اند.

«شب هول» اما بر خلاف آدم، زن توانمند ایرانی را نشان می‌دهد. سوژه فیلم، اولین زن پزشک در ایران است که می‌خواهد کالبدشکافی یک جنازه را انجام دهد اما این سوژه در نگاهی کلی‌تر می‌تواند به اولین زن در هر حوزه‌ای اشاره کند و فیلم به خوبی نشان می‌دهد که زنان وقتی تصمیم می‌گیرند به حوزه‌هایی ورود کنند که پیش از آنها فقط مردان حضور داشتند به چه قضاوت‌ها و تردیدهای بیرونی و با چه ترس‌های بزرگ درونی مواجه هستند. فیلم هر دو مانع بیرونی و درونی را به خوبی نشان می‌دهد و از همه مهم‌تر اینکه زن در نهایت موفق می‌شود بر ترس‌های خودش غلبه کند و موفق شود. این تصویری واقعی‌تر از زنانی است که امروز در جامعه می‌بینیم.

علاوه بر این دو فیلم، سه فیلم «سال‌های بی‌صدا»، «گوره» و «فریز» نیز به مسأله مهم و کمتر پرداخته شده‌ای در حوزه زنان اشاره دارد؛ مسائل زنان مجرد تنها در سنین بالا. این فیلم‌ها رنج‌های چنین زنانی را به خوبی نشان می‌دهند؛ در «گوره» نیازهای عاطفی و در «سال‌های بی‌صدا» نیاز مادری. این رنج‌های فردی در چنین زنانی همراه می‌شود با مسئولیت‌های مراقبت از والدین که فشار و سختی مضاعفی را بر زندگی آنها تحمیل می‌کند. در حال حاضر این فیلم‌ها در مرحله‌ای هستند که فقط راوی رنج چنین زنانی هستند و هنوز زنان این فیلم‌ها به کنش فعالانه برای کنترل و مواجهه با مشکلاتشان دست نیافته‌اند و به نوعی در نقش قربانی منفعل‌اند.

یکی دیگر از سوژه‌هایی که در رابطه با مسائل زنان در فیلم‌های جشنواره فیلم کوتاه پررنگ است، مسأله خشونت علیه زنان و زن‌کُشی است. «آینه دیدن» و «آسیب دیدگی» مستقیماً مسأله خشونت‌ورزی نسبت به زنان را نشان می‌دهد و اقدام قانونی را راهکار مؤثر برای روبه‌رو شدن با این مشکل می‌داند. در حقیقت این دو فیلم زنان را صرفاً قربانی رنج کشیده نشان نمی‌دهد بلکه آنها را به عاملیت و اقدام قانونی در این زمینه دعوت می‌کند. «منجمد» و «زقوم» نیز مسأله زن‌کُشی را نشان می‌دهد اما موضع آنها بسیار موضع خنثی نسبت به این فاجعه بزرگ است، به‌طوری که قبح چنین عملی به خوبی منتقل نمی‌شود. در «منجمد» ما صرفاً پشیمانی و گریه‌های مردی را می‌بینیم که همسرش را کشته است!

در دو فیلم «قوها ایستاده می‌خوابند» و «یک رویای سیاه و سفید» با مادران سرپرست خانوار و مشکلات آنها بر سر تأمین هزینه‌های زندگی و مراقبت از فرزندان مواجه هستیم که اولی با رویکردی واقع‌گرایانه تلاش‌های بی‌وقفه مادر را نشان می‌دهد و دومی با نگاه فانتزی تلخ این موقعیت را نشان می‌دهد.

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت بازنمایی زنان و مسائل آنها در سینمای کوتاه پررنگ شده است و نسبت به سینمای بلند توجه بیشتری به آن وجود دارد و این بازنمایی‌ها بین بازنمایی صرف از رنج‌های زنان قربانی و منفعل تا نشان دادن تلاش‌های زنان برای غلبه بر مشکلات و رنج‌ها در نوسان است، البته هنوز کفه بازنمایی نوع اول سنگین‌تر است و امید است که در آینده کفه دوم در آثار پربسامدتر باشد.

بازنمایی زنان و مسائل آنها در سینمای کوتاه پررنگ شده است و نسبت به سینمای بلند توجه بیشتری به آن وجود دارد و این بازنمایی‌ها بین بازنمایی صرف از رنج‌های زنان قربانی و منفعل تا نشان دادن تلاش‌های زنان برای غلبه بر مشکلات و رنج‌ها در نوسان است

فیلم کوتاه قوها ایستاده می‌خوابند

فیلم کوتاه گوره

فیلم کوتاه فریز

فیلم کوتاه شب هول